

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมชุมชน บ้านเมืองหลวงเหนือ

เสื้อบ้าน

(จากหลักฐานที่เสื้อบ้านได้จารึกชื่อ วัน เดือน ปี) สร้างหมู่บ้านเมื่อวันเสาร์ที่ ๓ เมษายน ๑๙๓๒ เป็นวันสร้างหมู่บ้านคนไตลื้อเมืองหลวงเหนือขึ้นเป็นครั้งแรก ใน

ช่วงเดือนเมษายน ชาวบ้านจะประกอบพิธีทำบุญเสื้อบ้านให้เทวดาที่รักษาหมู่บ้านร่มเย็นเป็นสุข โดยถือเอาในเทศกาลวันปีใหม่เมืองหลังวันพญาวัน ๑ วัน ซึ่งเป็นวันปากปี ชาวไตลื้อบ้านหลวงเหนือจะทำบุญประกอบพิธีกันในช่วงยามสายที่ชาวบ้านรับประทานอาหารเช้าเรียบร้อยแล้วพากันมาใส่บาตร จตุรูปเทียนบูชาเสื้อบ้าน พร้อมกับนำน้ำมันส้มป่อยใส่ภาชนะมวงไว้ข้าง ๆ เสาหลักบ้านเป็นการคารวะดำหัวเทวดาเสื้อบ้าน เมื่อเสร็จแล้วแต่ละคนก็นำน้ำมันส้มป่อยของตนเองกลับไปยังบ้าน เพื่อประพรมให้ลูกหลานและตามบ้านเรือน ซึ่งถือว่าเป็นสิริมงคลแก่คนในบ้าน

วัดศรีมุงเมือง

ชาวไตลื้อเมืองหลวงเหนือนับถือพุทธศาสนามาช้านาน วัดศรีมุงเมืองเป็นวัดเก่าแก่ที่สร้างมาตั้งแต่เมื่อ พ.ศ. ๑๙๕๔ ซึ่งพระเจ้าสามฝั่งแกนเป็นผู้สร้าง ปัจจุบันพระครูปลัดดอรรณิธิ์ ชินวิโส เจ้าอาวาสวัดศรีมุงเมือง ทำหน้าที่บริหารปกครองดูแลวัดพัฒนาสร้างสรรค์พุทธศาสนสถาน ได้บูรณะพระธาตุเจดีย์ใหม่ ให้ชื่อว่า พระธาตุเจดีย์นพพิพิศาลมงคล และบูรณะพระมหาวิหารให้เป็นเอกลักษณ์

ของคนไตลื้อ มีชื่อว่า พระมหาวิหารไทลื้อบุญมากโร เพื่อแสดงออกถึงความรักความภาคภูมิใจในชาติพันธุ์และช่วยเสริมส่งพระพุทธศาสนาให้รุ่งเรืองต่อไป

กิจกรรมทางวัฒนธรรมไตลื้อ บ้านเมืองหลวงเหนือ

บ้านเฮือขบปะดะดะสา การทำกระดาษสา เป็นภูมิปัญญาของชาวบ้านไทจีนบ้านบ่อสร้าง ที่นำเอาวิธีการทำมาจากสิบสองปันนาถิ่นเดิมเก่าก่อน โดย นางทัศนีย์ วุฒิเจริญ เห็นว่าเป็นมรดกภูมิปัญญาที่ให้เป็นปัสสาใช้เป็นตำราให้คนสมัยก่อนได้อ่านศึกษาดำรงเรียน จึงได้เริ่มเรียนรู้วิธีการทำกระดาษสาและสืบทอดมาจนกลายเป็นอาชีพ และก่อให้เกิดงานศิลปะกระดาษสา เป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่เด็กเยาวชน ที่เข้ามาเยี่ยมในชุมชนบ้านเมืองหลวงเหนือ

บ้านตุ๊กตาไม้ขะยโ นายโถ หรือ นายพิรพงศ์ บุญจันทร์ติ๊ะ เป็นผู้คิดสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ในหมู่บ้าน หลังจากเรียนจบคณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ออกมาสร้างบ้านเป็นโรงงาน

ผลิตตุ๊กตาไม้ โดยใช้ไม้ในหมู่บ้านมาประดิษฐ์ประดอยเป็นตุ๊กตาไม้ ซึ่งถือว่าเป็นงานฝีมือที่สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนอย่างยาวนาน ที่สำคัญคือก่อให้เกิดช่างตุ๊กตาไม้ขึ้นมาใหม่อีกหลาย ๆ คน ทั้งพ่อแม่ญาติพี่น้อง และเพื่อนบ้าน ต่างพากันประกอบอาชีพทำตุ๊กตาไม้ ปัจจุบันเป็นแหล่งเรียนรู้อีกแห่งหนึ่งในชุมชนที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว

การมัดย้อม บันฝ้าย ผ้าทอ ของภูมิปัญญาไตลื้อบ้านหลวงเหนือ แต่เดิมคนไตลื้อเมืองหลวงเหนือเกือบทุกบ้านมีอุปกรณ์สำหรับทอผ้า เช่น อีดฝ้าย บันฝ้าย กวัก กี่ทอผ้า เป็นต้น ตั้งไว้ที่ใต้ถุนบ้าน ลักษณะเฉพาะของผ้าทอไตลื้อที่คนในชุมชนทอขึ้นมาใหม่เป็นผ้าชิ้นลายไตลื้อเมืองหลวงเหนือ ใช้เส้นด้ายยืนพื้นสีดำ และตามด้วยฝ้ายสีแดง แดงสีขาว เขียวเหลืองบ้างเล็กน้อย

ท่องเที่ยวโดย ชุมชนไตลื้อเมืองหลวงเหนือ

ตำบลหลวงเหนือ อำเภอฝาง เชียงใหม่

อยู่ดีกินสุข

โดย

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม
สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่
ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเมืองหลวงเหนือ
อำเภอฝาง เชียงใหม่

วิสัยทัศน์

วัฒนธรรมนำให้ชุมชนคิด ชุมชนทำ ชุมชนได้ ชุมชนยั่งยืน

พันธกิจ

- ศึกษา สืบค้น และเก็บรวบรวมข้อมูลความรู้ทางด้านชาติพันธุ์ ใตลื้อ
- อนุรักษ์ สืบสานวัฒนธรรมใตลื้อให้คงคู่อยู่กับชุมชนไปตลอด
- ถ่ายทอด และเผยแพร่วัฒนธรรมใตลื้อให้เป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลทั่วไป

ที่อยู่และการติดต่อ

ชุมชนบ้านเมืองหลวงเขือ หมู่ ๕ อ.เมืองเขือ

อ.เมืองสะแก อ.เมืองเขือ

- เพจ / หมู่บ้านวัฒนธรรมล้านนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ใตลื้อเมืองหลวงเหนือ
- ร.ต.ณัฐนัยวิทิต ไบสุพันธ์ โทร. ๐๘๑-๙๕๒๐๑๗๗ (ประธานกลุ่มท่องเที่ยวใตลื้อบ้านเมืองหลวงเหนือ)

- คุณพัชรนันท์ บัวมะลิ (ผู้ประสานงานกลุ่ม) โทร. ๐๘๖-๙๑๙๑๙๑๕

โปรแกรมที่ ๑ : ๑ วัน ๑ คืน กลุ่มเป้าหมาย : กลุ่มครอบครัวหลายวัย

วันที่ ๑

- ๐๙.๐๐-๐๙.๓๐ น. ไหว้ขอพร ลักการบูชาเสื่อบ้าน
- คำกล่าวต้อนรับ แนะนำชุมชน ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน ณ เสื่อบ้าน
- ๐๙.๓๐-๑๐.๒๐ น. ทำของเล่นพื้นบ้าน การละเล่นพื้นบ้าน, ตกปลา, เก็บผลไม้ ณ สวนเกษตรพอเพียง
- ๑๐.๒๐-๑๑.๐๐ น. อีดฝ้าย
- การอีดฝ้าย ชั่นตอน และวิถีชีวิตในอดีต ณ บ้านอู๋ปัน
- ๑๑.๐๐-๑๒.๐๐ น. ทำอาหารกลางวัน
- ณ ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยใตลื้อบ้านไบนุญ
- ๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ น. รับประทานอาหารกลางวัน
- ๑๓.๐๐-๑๔.๐๐ น. กิจกรรมประหลูกลายลื้อ ลงบนถุงย่าม
- ณ ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยใตลื้อบ้านไบนุญ
- ๑๔.๐๐-๑๕.๐๐ น. ระบายสีตุ๊กตาไม้ ณ ตุ๊กตาไม้ นายโก
- ๑๕.๐๐-๑๖.๐๐ น. ไหว้พระ ชมเจดีย์ม่าน วิหารลื้อ ณ วัดศรีมุงเมือง
- ๑๖.๐๐-๑๘.๐๐ น. เข้าบ้านพักโฮมสเตย์ แนะนำเจ้าของบ้านและสถานที่ ณ บ้านพักโฮมสเตย์
- แนะนำครอบครัว วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของบ้าน และนักท่องเที่ยว
- ๑๘.๐๐-๒๐.๐๐ น. รับประทานอาหารเย็น
- เรียนรู้วัฒนธรรมการกินของคนลื้อ
- ๒๐.๐๐ น. พักผ่อนตามอัธยาศัย

วันที่ ๒

- ๐๖.๓๐-๐๗.๐๐ น. ตักบาตรตอนเช้า
- เรียนรู้วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของคนลื้อที่มีต่อพุทธศาสนา
- ๐๗.๐๐-๐๘.๓๐ น. รับประทานอาหารเช้า
- ๐๘.๓๐-๐๙.๔๐ น. ขับล้อ ฟ้อนลื้อ และรำวงใตลื้อ ณ ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยใตลื้อบ้านไบนุญ
- ๐๙.๔๐-๑๑.๓๐ น. ทำลูกประคบ นวดตัว นวดเท้า ณ บ้านสมุนไพร
- ๑๑.๓๐ น. กล่าวคำอำลา

โปรแกรมที่ ๒ : ๑ วัน ๑ คืน กลุ่มเป้าหมาย : ชักเถียน ชักสิกขว (Thai, Inter)

วันที่ ๑

- ๐๙.๐๐-๐๙.๓๐ น. ชาวใตลื้อตั้งแถวต้อนรับด้วยน้ำขมิ้นส้มป่อย
- ณ ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยใตลื้อบ้านไบนุญ
- คำกล่าวต้อนรับ แนะนำชุมชน เกี่ยวกับน้ำขมิ้นส้มป่อย การต้อนรับของคนลื้อ
- ๐๙.๓๐-๑๐.๐๐ น. ชมวิถีบ้าน (ดูเขื่อนนอน เขื่อนไฟ ชาน) หนึ่งชมจ๊อก ณ เขื่อนใตลื้อ
- ๑๐.๐๐-๑๑.๐๐ น. กิจกรรมปอกกล้วย/ตัดเป็นคำ/ห่อมะพร้าวกับกระต่าย และทำขนมรับประทาน ณ เขื่อนใตลื้อ
- ๑๑.๐๐-๑๒.๐๐ น. สัมผัสวิถีชีวิตเกษตรตามฤดูกาลเตรียมข้าวห่อใบตอง ทำอาหาร จีปลา ณ พุงนาปาลีหรือสวนบ้านน่อง
- ๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ น. รับประทานอาหารกลางวัน ณ พุงนาปาลีหรือสวนบ้านน่อง
- ๑๓.๐๐-๑๔.๐๐ น. ดูขั้นตอนการทำตุ๊กตาไม้ และระบายสีตุ๊กตาไม้ ณ บ้านตุ๊กตาไม้ นายโก
- ๑๔.๐๐-๑๕.๐๐ น. ดูขั้นตอนการผลิตกระดาษสา และทดลองทำกระดาษสา ณ เขื่อนบ่อกระดาษสา
- ๑๕.๐๐-๑๖.๐๐ น. จ่ายตลาด ซื้ออาหาร ณ ตลาดชุมชน
- ๑๖.๐๐-๑๗.๐๐ น. เข้าบ้านพักโฮมสเตย์ แนะนำเจ้าของบ้านและสถานที่ ทำอาหารท้องถิ่น ณ บ้านพักโฮมสเตย์
- ๑๗.๐๐-๑๘.๐๐ น. พักผ่อนตามอัธยาศัย ณ บ้านพักโฮมสเตย์
- ๑๘.๐๐-๒๐.๓๐ น. เตรียมขันโตก รับประทานอาหาร ชมการแสดงและร่วมแสดงดนตรีพื้นเมือง
- ๒๐.๓๐ น. พักผ่อนตามอัธยาศัย ณ บ้านพักโฮมสเตย์

วันที่ ๒

- ๐๖.๓๐-๐๗.๐๐ น. ตักบาตรตอนเช้า
- ศึกษาวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของคนลื้อที่มีต่อพุทธศาสนา
- ๐๗.๐๐-๐๘.๓๐ น. รับประทานอาหารเช้า และทำธุระส่วนตัว
- ๐๘.๓๐-๐๙.๔๐ น. ขับล้อ ฟ้อนลื้อ และรำวงใตลื้อ ณ ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยใตลื้อบ้านไบนุญ
- ๐๙.๔๐-๑๐.๔๕ น. ทำลูกประคบ นวดตัว นวดเท้า ณ บ้านสมุนไพร
- ๑๐.๔๕-๑๑.๐๐ น. ปลูกพืชสมุนไพรร่วมกัน เพื่อเป็นที่ระลึกและใช้ประโยชน์ในชุมชน
- ๑๑.๐๐ น. แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และพูดคุยถึงความประทับใจที่ร่วมกันระหว่างชาวบ้านกับนักท่องเที่ยว ณ บ้านสมุนไพร

